

Samvittighed. Man kunde langt snarere frygte for, at den her foreslaaede Lov vilde forøge Præsternes Afhængighed af deres Menigheder, idet de Præster, der skulle lønnes umiddelbart af Menighederne, naar de ikke have en tilstrækkelig selvstændig og stærk Charakter, let vilde komme i den Fristelse at rette sig vel meget efter deres Menigheders Anskuelse og mindre efter deres Pligt og Samvittighed. Ved nærværende Lovforslags Behandling er altsaa virkeligt al Tale om Præstefrihed ubesøjet; men jeg erkjender, som sagt, at den grundtvigianste Retning selv har givet Anledning til denne Indvending, og at det følgerigt maa være de Herrer tilladt at bruge den, der vilde gjøre det.

Man har dernæst meget bestemt benægtet, — navnlig har det ærebe 1ste Medlem for Kjøbenhavn (Madvig) gjort det —, at der var Trang til en Lov som denne. Det er nu Noget, som jeg, hvad jeg allerede sagde i Begyndelsen af mit Foredrag, føler, at det er overordentligt vanskeligt for os, der staae saa langt udenfor de Classer og saa fjernt fra de Steder, hvor Trangen findes, at dømme om. Jeg troer ikke, at det gaaer an at benægte, at der er en saadan Trang. Men hvis det var saa, at der ingen Trang var til en Lov som denne, hvor kan man saa i alt Fald nære en saa stor Frygt for den? Dersom der ingen Trang er til den, saa er den jo heller ikke saa lystelig eller indbydende, idet den kræver ganske betydelige Udgifter af Folk, at man behøver at ængstes for de store og farlige praktiske Følger af den, og man kan altsaa ganske roligt tage imod den og ganske roligt prøve sig frem, om der dog ikke idetmindste paa enkelte Steder skulde være en saadan Trang til den, at den der kunde virke til Gavn og Held. — Man siger, at man ikke vil nægte, at der er Brøst i vor Kirke, men at disse maae rettes ovenfra. Ja, der er ganske vist Brøst i den, som godt kunne rettes ovenfra, men det er en stor Bilsfarelse, naar man troer, at alt Slags Brøst og at navnlig den Brøst, som bestaaer i, at Menighederne ikke kunne forstaae deres Præster, eller at Præsterne ikke tilfredsstille deres Menigheder, kan rettes eller forebygges ovenfra. For at det skulde kunne lykkes, saa maatte jo vore høitærede Kirkeministre ligefrem be-

sidde guddommelig Alvidenhed og kunne prøve Folks Hjerter og Nyrer, thi de kunne sandelig hverken af en Candidats Charakter eller af hans Ansigt læse, hvorvidt han vil være istand til at tilfredsstille den Menighed, for hvilken han befittes til Præst, ligesaa lidt som de kunne læse i Menighedernes Hjerter, hvad det egentligt er, som disse savne hos de Mænd, som ere befittede til deres Præster. Ministeren kan ikke vrage den, der melber sig med de forøvrigt fornødne Egenstaber, fordi han maa ssee tvivler om, at denne Mand vil være vel stikket til at vække det religiøse Liv hos den Almue, som han sættes til at bejene. Det er en fuldstændig Umulighed (Krieger: Overhovedet!), ja overhovedet (Krieger: Ved noget-somhelst Middel!) at kunne raade Bud paa denne Brøst, og der er derfor ikke Andet at gjøre end at tye til Folkets egen Vistand, hvad jo netop den her foreslaaede Lov gjør. Der har tidligere, for at hjælpe paa disse Forhold, været bragt et andet Forslag paa Bane af det ærebe Medlem, som nys afbrød mig; han bragte det paa Bane — han har maa ssee nu opgivet det —, dengang denne Sag første Gang var til Forhandling her i Thinget. Forslaget gik ud paa, at man hos os skulde indrette en Institution som den, man i Norge har benævnet Stiftscapellaner, et Slags biskoppelige Adjutanter, som kunde sendes rundt omkring og raade Bud paa forskellige Misforhold. Jeg troer imidlertid slet ikke, at der ved en saadan Institution vilde vindes det Allermindste; thi der vilde jo under almindelige Forhold ingen større Sikkerhed være for, at en saadan Capellan vilde kunne virke heldigere end selve Præsten; det maatte jo beroe paa, hvem Vistoppen vilde vælge til Capellaner, og man vilde ingenlunde kunne befale eller vente, at de skulde have Folk i Beredskab, som passede til alle mødende Tilfælde. Heller ikke troer jeg, at Institutionen egentligt er indført i den her omtalte Hensigt i det Land, hvor den bruges; den er meget mere indført i en ganske anden Hensigt, idet Forholdene i Norge jo nemlig ere af en heelt anden Bessaffenhed end her hos os. Præstekaldene i Norge ere saa store, at ældre og svagelige Præster, navnlig paa den strengere Aarstid, umuligt